

Затверджено Вченою Радою  
ОНУ імені І.І. Мечникова  
від "20" грудня 2016 р. № 4

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА  
(повна назва вищого навчального закладу)

Факультет/інститут Психології та соціальної роботи  
Кафедра соціальної і прикладної психології



"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з духовно-педагогічної роботи

*Хмарський В.М.*  
Хмарський В.М.

" \_\_\_\_\_ " \_\_\_\_\_ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти \_\_\_\_\_ третій (доктор філософії)

Спеціальність \_\_\_\_\_ 053 «ПСИХОЛОГІЯ»  
(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет \_\_\_\_\_ Факультет психології та соціальної роботи  
(назва інституту, факультету)

2020 – 2021

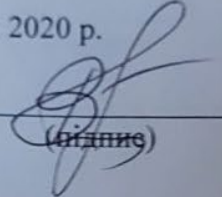
Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Психологічні проблеми сучасних організацій».

Розробник: **Подшивалкіна В.І.**, доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної і прикладної психології  
(вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної і прикладної психології

Протокол № 1 від "1" вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

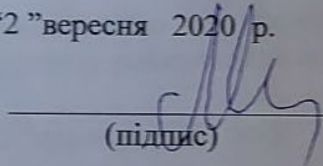
  
(підпис)

(**Подшивалкіна В.І.**)  
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету психології та соціальної роботи

Протокол №1 від. "2" вересня 2020 р.

Голова НМК

  
(підпис)

( **Кременчуцька М. К.** )  
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № \_\_\_ від. "\_\_\_" \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_  
(підпис)

(\_\_\_\_\_)  
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № \_\_\_ від. "\_\_\_" \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_  
(підпис)

(\_\_\_\_\_)  
(прізвище та ініціали)

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів –3  годин –90  змістових модулів2  ІНДЗ* – немає	Галузь знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"  Спеціальність 053 «Психологія»  Рівень вищої освіти: Третій рівень вищої освіти (доктор філософії)	<b>Вибіркова</b>	
		<b><i>Рік підготовки:</i></b>	
		2-й	-й
		<b><i>Семестр</i></b>	
		2-й	-й
		<b><i>Лекції</i></b>	
		16 год.	год.
		<b><i>Практичні, семінарські</i></b>	
		14 год.	год.
		<b><i>Лабораторні</i></b>	
		год.	год.
		<b><i>Самостійна робота</i></b>	
		60 год.	год.
		у т.ч. ІНДЗ*: - год.	
Форма підсумкового контролю: залік			

\* – за наявності

## 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни “Психологічні проблеми сучасних організацій” полягає у створенні умов для засвоєння докторантами самостійного аналізу психологічних проблем сучасних організацій.

### **Завдання**

- оволодіння докторантами фундаментальними поняттями і принципами організаційної психології;
- вивчення особливостей сучасних проблем функціонування організацій
- розуміння психологічні дисфункції та патологія розвитку сучасних організацій
- володіння діагностичними методами організаційної психології та психологічними методами оптимізації діяльності організації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів **наступних компетентностей:**

ІК - Здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі психології, в тому числі професійної та/або дослідницько- інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних психологічних знань та/або професійної практики

СК1- Здатність виокремлювати, систематизувати, розв’язувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

**Очікувані результати навчання.** У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач третього освітнього рівня демонструвати наступні результати навчання:

ПРН 13 Виокремлювати, систематизувати, розв’язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

ПРН 15 Уміти критично і системно оцінювати результати науково-дослідної роботи, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредитів ЄКТС.

## 2. Зміст навчальної дисципліни

**Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції розвитку організаційної психології**

Тема 1. Організаційна психологія як область міждисциплінарних досліджень. Визначення поняття «організації». Принципи побудови «організації». Організаційні процеси.

Тема 2. Рівні аналізу організаційної психології Основні види організаційних структур Особливості психологічних проблем в різних за структурою організаціях

Тема 3. Взаємозв'язок організації та навколишнього середовища. Вплив зовнішнього середовища на організаційні процеси.

Тема 4. Організаційна ефективність та методи її оцінювання. Асесмент-центр: призначення, структура. Проблема оптимізації професійної діяльності в організації.

Тема 5. Влада в організаціях: її природа та форми. Особливості рольової поведінки особистості в організації. Керівництво та лідерство в організаціях

### **Змістовий модуль 2. Психологічні дисфункції та патологія розвитку сучасних організацій**

Тема 6. Типи та види деформації організаційної структури організації Основні види організаційних структур. Психологічні умови та шляхи забезпечення гуманізації управління. Сутність соціометрії та можливості її використання в організаціях.

Тема 7. Патологічні тенденції розвитку організаційної культури сучасних організацій. Організаційна культура. Етнічні впливи на організаційну культуру. Виміри організаційної культури

Тема 8. Мотивація ефективного співробітництва в організаціях та тенденції її деформації Мотивація праці в організації. Неадекватні методи стимулювання праці. Проблеми матеріального заохочення та моральної зацікавленості. Організаційні здібності фахівця. Професійна деформація особистості працівників організацій: причини виникнення та умови попередження.

Тема 9. Патологічні деформації комунікацій в організаціях Типи комунікативної поведінки в організації. Особливості неформальної комунікації в організації. Проблеми міжособистісного сприйняття в управлінському спілкуванні. Комунікаційні бар'єри в комунікації "керівник -підлеглий". Горизонтальні комунікації в організації та їхні особливості. Чутки і їх класифікації. Шляхи запобігання чуткам

### **4. Структура навчальної дисципліни**

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
л		п/с	лаб	сп	л		п/с	лаб	сп	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<b>Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції розвитку організаційної психології</b>										
Тема 1. Організаційна	8	2			6					

психологія як область міждисциплінарних досліджень										
Тема 2. Рівні аналізу організаційної психології	8	2			6					
Тема 3. Взаємозв'язок організації та навколишнього середовища.	8		2		6					
Тема 4. Організаційна ефективність та методи її оцінювання.	10	2	2		6					
Тема 5. Влада в організаціях: її природа та форми	10	2	2		6					
Разом за змістовим модулем 1	44	8	6		30					
<b>Змістовий модуль 2. Психологічні дисфункції та патологія розвитку сучасних організацій</b>										
Тема 6. Типи та види деформації організаційної структури організації.	12	2	2		8					
Тема 7 . Патологічні тенденції розвитку організаційної культури сучасних організацій	12	2	2		8					
Тема 8. Мотивація ефективного співробітництва в організаціях та тенденції її деформації	10	2	2		6					
Тема 9. Патологічні деформації комунікацій в організаціях	12	2	2		8					
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8		30					
ІНДЗ*										
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>16</b>	<b>14</b>		<b>60</b>					

\* – за наявності

#### 5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Взаємозв'язок організації та навколишнього середовища.	2
2	Організаційна ефективність та методи її оцінювання.	2
3	Влада в організаціях: її природа та форми	2
4	Типи та види деформації організаційної структури організації	2
5	Патологічні тенденції розвитку організаційної культури сучасних організацій	2
6	Мотивація ефективного співробітництва в організаціях та тенденції її деформації	2
7	Патологічні деформації комунікацій в організаціях	
	Разом	14

#### 6. Теми практичних занять

#### 7. Теми лабораторних занять

#### 8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Підготовка реферату з ключових тем курсу	14
2	Підготовка конспекту монографії з сучасних проблем організаційної психології	16
3	Обробка текстів з випадками організаційних патологій на основі методів кодування згідно з обґрунтованою теорією	14
4	Підготовка з питань заліку	16
	Разом	60

#### 9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

немає

#### 10. Методи навчання

При викладанні дисципліни використовуються наступні методи навчання: лекція, індивідуальна робота, робота з малими групами, робота в парах, евристична бесіда, розповідь, пояснення, методи демонстрації та ілюстрації, тренувальні вправи, застосування інформаційних технологій.

#### 11. Методи контролю- залік

#### 13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль									Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
10	10	10	10	15	10	10	10	15	100

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
85-89	<b>B</b>	добре	
75-84	<b>C</b>		
70-74	<b>D</b>	задовільно	
60-69	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### 13. Методичне забезпечення

1. Подшивалкіна В.І. Психологічні проблеми сучасних організацій: метод. рек. до вибіркової дисципліни здобувачів спеціальності 053 «Психологія» третього (доктор філософії) рівня вищої освіти/ В.І.Подшивалкіна; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т психології та соціальної роботи. – Одеса : ОНУ, 2021. – 30 с.
2. Соціальні технології. За ради чого? Яким чином? З яким результатом?/ За науковою редакцією В.І.Подшивалкіної.- Одеса, 2015.- 544 с.
3. Шрагина Л.И. Анатомія конфлікту, или возможна ли толерантность? // Марк Меерович, Лариса Шрагина. Технологія творческого мышления. Альпина Бизнес Букс, Москва, 2008. С. 394-404.

### 14. Рекомендована література

#### Основна

1. Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология. Учебник для вузов. СПб., 2001.
2. Гибсон Джеймс Л., Иванцевич Дж., Донелли Дж. Х.-мл. Организация: поведение, структура, процессы. — М.: Инфра-М, 2000. - 662 с.
3. Власов П.К. Психология замысла организации. Принципы формирования стратегии. – Харьков: Гуманитарный Центр, 2003. – 282



4. Зинкевич-Евстигнеева Т., Фролов Д., Грабенко Т. Технология создания команды. – СПб.: Издательство „Речь”, 2004 – 224с.
5. Занковский А.Н. Организационная психология: Учеб. пособие для вузов по спец. «Организационная психология». — М.: Флинта: МПСИ, 2000. — 648 с.
6. Кверк Б. Создавая связи. Внутрикорпоративные коммуникации в бизнес-стратегии. – М., 2006. – 416 с.
7. Кабаченко Т.С. Психология управления: Учеб. пособие. — М.: Пед. общество России, 2003. — 384 с.
8. Организационная психология: Учеб. пособие / Е.Н. Викентьева, Т.П. Емельянова, И.В. Землянская, Е.Д. Короткина, И.Г. Сизова; Под. ред. Т.П. Емельяновой. – Тверь: Твер. гос. ун-т, 2004. – 203 с.
9. Райгородский Д.Я. Психология руководства: Учеб. пособие. — М.: Бахрах-М, 2005. — 768 с.
10. Почебут Л.Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология: Учеб. пособие. — СПб., 2000. — 298 с.
11. Организационная психология: Учеб. пособие / Е.Н. Викентьева, Т.П. Емельянова, И.В. Землянская, Е.Д. Короткина, И.Г. Сизова; Под. ред. Т.П. Емельяновой. – Тверь: Твер. гос. ун-т, 2004. – 203 с.
12. Организационная психология / Под ред. Г.В. Суходольского. Харьков, 2004. С. 76-140.
13. Шайн Э. Организационная культура и лидерство. – СПб.: Питер, 2002. – 336 с.
14. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. – 144 с.
15. Шакурова З. А. Управление персоналом: учебное пособие / З. А. Шакурова, Л. П. Паршукова, Н. В. Маркус. – Челябинск: Издательский центр ЮУрГУ, 2010. – С. 45 - 59.
16. Шульц Д., Шульц С. Психология и работа. СПб.: Питер, 2003. – С. 277-290.
17. Лесечко М.Д. Психологія прийняття управлінських рішень і створення ефективних команд. – Львів: 2003. – 84с.
18. Канеман Д., Словик П., Тверски А. Принятие решений в неопределенности: Правила и предубеждения / Пер. с англ. – Х.: Изд-во Институт прикладной психологии «Гуманитарный центр», 2005. – 632 с.
19. Кирхлер Э., Шрот А. Принятие решений в организациях / Пер. с нем. – Х.: Изд-во Институт прикладной психологии «Гуманитарный центр», 2004. – 160 с. –
20. Корнилова Т.В. Психология риска и принятия решений: Учебное пособие для вузов / Т.В. Корнилова. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 286 с.
21. Райгородский Д.Я. Психология руководства: Учеб. пособие. — М.: Бахрах-М, 2005. — 768 с.
22. Райгородский Д.Я. Психология управления: Хрестоматия. — М.: Бахрах-М, 2006. — 768 с.

#### Додаткова

1. Горноста́й П. Психологічний феномен „Ми” // Соціальна психологія – 2006. № 2(16) – С.88-96

2. Гримблат С.О. Воронов М.В. Команда: мифы и реальность // Теорія і практика управління соціальними системами // Щоквартальний науково-практичний журнал. Харків: НТУ „ХПІ”. – 2003, № 2. – С. 10-20
3. Липатов С.А. К вопросу о предмете и статусе организационной психологии) // Журнал практического психолога. 2000, № 5-6. – С. 3-11.
4. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Психология труда и организационная психология. Т. 1. Харьков, 2003. – 144 с.
5. Електронні інформаційні ресурси
6. Хисматуллина З.Н. Организационные конфликты: понятие и типология //Социологические науки. № 3, 2005. С. 108-110.  
[http://www.rae.ru/fs/?section=content&op=show\\_article&article\\_id=7779985](http://www.rae.ru/fs/?section=content&op=show_article&article_id=7779985)
7. Шрагина Л.И. Анатомия конфликта, или возможна ли толерантность? // Марк Меерович, Лариса Шрагина. Технология творческого мышления. Альпина Бизнес Букс, Москва, 2008. С. 394-404.
8. Меерович Марк, Шрагина Лариса. Технология творческого мышления. М.: Альпина Паблишер. - 2018, 506 с.

#### **15. Електронні інформаційні ресурси**

[http://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/06/tezi\\_psyhol\\_zbirnik\\_2015.pdf](http://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/06/tezi_psyhol_zbirnik_2015.pdf)

<https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-problemy-protsesta-organizatsii-upravleniya-na-proizvodstvennom-predpriyatii>

<https://rucont.ru/file.ashx?guid=bc5db898-0fd9-4e3f-a4bb-bbc6fc2c8711>

<http://sisupr.mrsu.ru/2015-4/PDF/Dolenko.pdf>